

V Bruselu dne 5.5.2021
COM(2021) 350 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Aktualizace nové průmyslové strategie 2020:
budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy**

{SWD(2021) 351 final} - {SWD(2021) 352 final} - {SWD(2021) 353 final}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Aktualizace nové průmyslové strategie 2020: budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy

1. PROČ JE AKTUALIZACE NUTNÁ: NOVÉ VÝZVY, STÁLÉ PRIORITY

Evropská komise představila 10. března 2020 *Novou průmyslovou strategii pro Evropu*.¹ V ní vytyčila plán, jak by unijní průmysl světově špičkové úrovni mohl díky své silné tradici, podnikům a lidem stanout v čele souběžné ekologické a digitální transformace, a zvýšit tak svou konkurenceschopnost. K dosažení tohoto cíle vytvořila novou politickou koncepci, jež se zaměřuje na lepší propojení potřeb a poskytnutí podpory všem aktérům v jednotlivých hodnotových řetězcích nebo průmyslových ekosystémech². Důraz přitom položila na základní kameny průmyslu, tedy inovaci, konkurenceschopnost a silný, dobře fungující jednotný trh, a zároveň na posílení naší globální konkurenceschopnosti prostřednictvím otevřených trhů a rovných podmínek.

Den po předložení této nové průmyslové strategie vyhlásila Světová zdravotnická organizace pandemii COVID-19. Následná omezení volného pohybu osob a zpomalení hospodářského růstu negativně zasáhla komunitu, ekonomiku a také průmyslová odvětví a společnosti v celé EU. Komise a další subjekty se snažily dopady pandemie na evropské podniky rychle vyřešit a zajistit volný pohyb zboží, pracovníků i služeb, zejména pomocí systému tzv. zelených pruhů. Mimořádná opatření v podobě fiskálních pravidel, státní podpory a zkrácené pracovní doby³ pomohla nejvíce postiženým odvětvím a pracovníkům a ztlumila dopad pandemie na společnosti, včetně malých a středních podniků. Při zmírňování sociálních dopadů EU a její členské státy nadále postupovaly v souladu s evropským pilířem sociálních práv.

V tomto období jsme byli svědky odolnosti, vynalézavosti a přizpůsobivosti průmyslu v EU, zároveň se však objevily nové slabiny a akcentovaly starší závislosti a sociálně-ekonomická a geografická nerovnost, které je třeba napravit. Krize odhalila vzájemnou závislost globálních hodnotových řetězců a vyzdvihla význam celosvětově integrovaného jednotného trhu. Ilustrovala rovněž nutnost rychlejšího přechodu k čistšímu, více digitalizovanému, odolnějšímu modelu hospodářství a průmyslu, který zachová a zesílí směřování Evropské unie k udržitelné konkurenceschopnosti. Předsedkyně Evropské komise von der Leyenová

¹ COM(2020) 102 final, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-industrial-strategy-march-2020_en.pdf. Součástí balíčku opatření k průmyslové politice je rovněž zvláštní strategie pro malé a střední podniky z roku 2020 (COM(2020) 103 final) a specifická opatření k odstranění překážek bránících řádnému fungování jednotného trhu a lepšímu prosazování společně dohodnutých pravidel, COM(2020) 93 final a COM(2020) 94 final.

² SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021 vymezuje následujících 14 průmyslových ekosystémů: 1. Letectví a obrana, 2. Zemědělství a potravinářství, 3. Stavebnictví, 4. Kulturní a kreativní odvětví, 5. Digitalizace, 6. Elektronika, 7. Energeticky náročná průmyslová odvětví, 8. Obnovitelné zdroje energie, 9. Zdravotnictví, 10. Mobilita-doprava-automobilový průmysl, 11. Lokální/sociální ekonomika a civilní bezpečnost, 12. Maloobchod, 13. Textilní průmysl, 14. Cestovní ruch. Lze vymezit další ekosystémy a upravit jejich určení po dohodě se zainteresovanými stranami a podle situace.

³ Aktivace obecné únikové doložky v rámci Paktu o stabilitě a růstu, dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při pandemii COVID-19, evropský nástroj pro dočasnou podporu ke zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE) nebo investiční iniciativa pro reakci na koronavirus.

proto v projevu o stavu Evropské unie ohlásila aktualizaci průmyslové strategie EU s těmito cíli: poučit se z krize, posílit hospodářskou odolnost a urychlit souběžnou transformaci při zachování a vytváření pracovních míst.

Výchozím bodem této aktualizace je podchycení skutečného dopadu loňského roku na evropské hospodářství a průmysl. První analýza a posouzení potřeb se staly základem plánu EU na podporu oživení, NextGenerationEU⁴, který společně s víceletým finančním rámcem na období 2021–2027 poskytne občanům a podnikům EU bezprecedentní finanční podporu. Měřeno jakkoliv, byly závěry neúprosné: v roce 2020 došlo v hospodářství EU k poklesu o 6,3 %, značně klesl obrat a snížila se zaměstnanost i investice.

Po roce existují určité opatrné známky zlepšení⁵ a předpokládá se, že se hospodářství EU v roce 2021 a v roce 2022 rychle vzpamatuje. Rovněž se zlepšily vyhlídky na rychlé oživení světového obchodu a maximální využití těchto obchodních příležitostí bude klíčovou součástí oživení i pro podniky v celé Evropě. Trvalý pokles krátkodobých plánů soukromých investic a nárůst počtu jinak stabilních firem, které se potýkají se značnými problémy s likviditou, však ukazují, že oživení si vyžádá čas a soustavnou podporu.

Aby Komise tuto podporu co nejlépe uzpůsobila, staví na pružném ekosystémovém přístupu nastíněném v loňské průmyslové strategii. V její první výroční zprávě o jednotném trhu⁶ bylo v této fázi identifikováno čtrnáct průmyslových ekosystémů a analyzovány jejich různé potřeby a problémy, s nimiž se potýkají. Ukazuje se, že dopad krize a vyhlídky na oživení a obnovu konkurenceschopnosti jsou velmi různorodé. Zatímco cestovní ruch byl zasažen nejvíce a textilní, kulturní společnosti a společnosti působící v oblasti mobility a kultury vykazují zpomalené a nerovnoměrnější hospodářské oživení, obrat digitálního ekosystému se během krize zvýšil. Menší podniky se stávají i nadále zranitelnějšími – přibližně 60 % vykázalo v druhé polovině roku 2020 pokles obratu⁷.

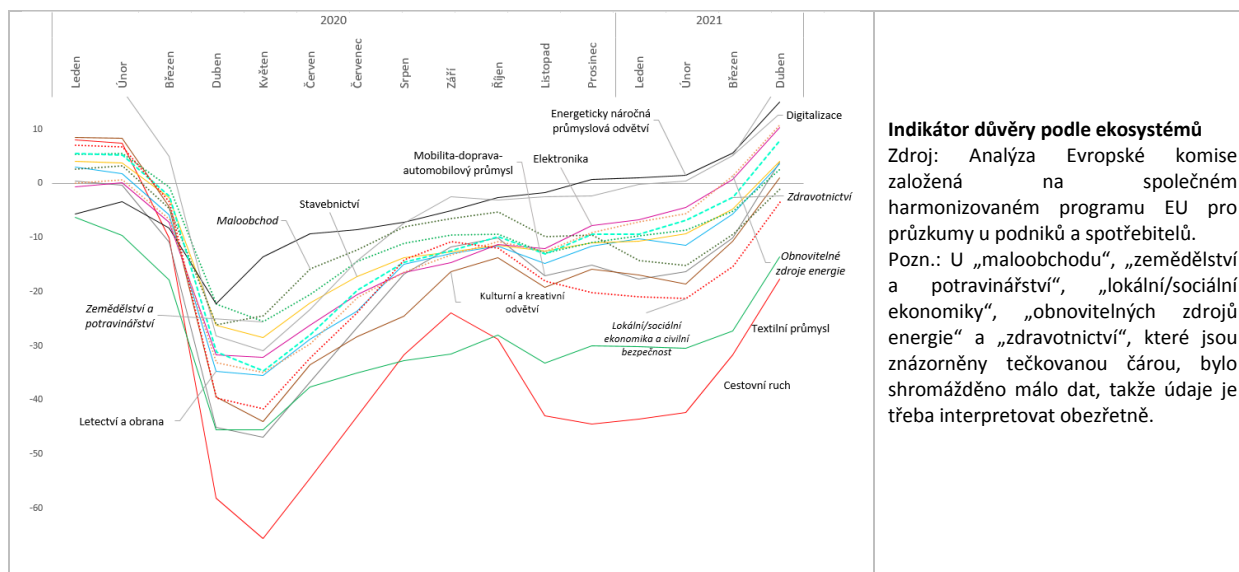
Krize zasáhla zejména ženy, mladé pracovníky a pracovníky s nízkými příjmy, částečně proto, že v nejvíce zasažených odvětvích tvoří naprostou většinu zaměstnanců. Komise věnuje zvláštní pozornost rovným právům a příležitostem k inkluzivnímu oživení ve všech odvětvích. Lidé jsou jednou z hlavních předností Evropy a při řešení nedostatků v oblasti dovedností a nerovností by EU měla stavět na všech silných stránkách talentovaných, vzdělaných a vynalézavých pracovníků a podnikatelů, kteří představují hnací motor inovací a konkurenceschopnosti.

⁴ COM(2020) 456 final.

⁵ SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021.

⁶ SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021.

⁷ Evropská komise / Evropská centrální banka, *Survey on the access to finance of enterprises (SAFE)*, listopad 2020.

Indikátor důvěry podle ekosystémů
 Zdroj: Analýza Evropské komise založená na společném harmonizovaném programu EU pro průzkumy u podniků a spotřebitelů.
 Pozn.: U „maloobchodu“, „zemědělství a potravinářství“, „lokální/sociální ekonomiky“, „obnovitelných zdrojů energie“ a „zdravotnictví“, které jsou znázorněny tečkovanou čarou, bylo shromážděno málo dat, takže údaje je třeba interpretovat obezřetně.

Obrázek 1: Indikátor důvěry podle ekosystémů

Tato analýza a naše zkušenosti z krize ukazují, že zásady, priority a opatření uvedené v průmyslové strategii Evropy stále platí. Potřeba posílit otevřenou strategickou autonomii Evropy a nová koncepte partnerství s průmyslovou sférou a podobně smýšlejícími mezinárodními partnery jsou naléhavější než před rokem. Musíme se i nadále zaměřovat na základní prvky nastíněné před rokem a zrychlit jejich zavádění do praxe, aby průmysl mohl urychlit a souběžnou transformaci a stanout v jejím čele.

Tato aktualizace nenahrazuje průmyslovou strategii z roku 2020 ani nedokončuje procesy, které byly v jejím rámci zahájeny – tato činnost z velké části stále probíhá a vyžaduje zvláštní úsilí. Jedná se o aktualizaci cílenou, která se zaměřuje na další kroky a na ponaučení, jež je třeba vyvodit. Vyhodnocuje, kde byl jednotný trh napnut na hranice svých možností, a navrhuje opatření k posílení jeho odolnosti a fungování. Nabízí individualizované posouzení potřeb každého průmyslového ekosystému a toho, jak mohou všichni účastníci trhu nejlépe spolupracovat. Identifikuje rovněž různé strategické závislosti a kapacity a navrhuje opatření k jejich řešení a snížení. Tím zároveň reaguje na požadavek Evropské rady⁸, Evropského parlamentu⁹, členských států¹⁰ a dalších zainteresovaných stran analyzovat dopad krize na unijní politiku a případně nabídnout řešení.

K tomuto sdělení jsou připojeny tři pracovní dokumenty útvarů Komise, jež se zaměřují na některé dřívější cíle průmyslové strategie z roku 2020 a nabízejí analytický základ pro řešení zmíněných požadavků:

- První vydání **výroční zprávy o jednotném trhu**¹¹ popisuje dopad krize na jednotný trh, informuje o pokroku dosaženém při odstraňování překážek a při provádění opatření stanovených v balíčku opatření k průmyslové politice z roku 2020. Obsahuje analýzu všech čtrnácti průmyslových ekosystémů a představuje soubor klíčových ukazatelů výkonnosti.

⁸ Závěry Evropské rady ze dne 1. až 2. října 2020, EUCO 13/20.

⁹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2020 o nové průmyslové strategii pro Evropu, 2020/2076(INI).

¹⁰ Závěry Rady pro konkurenceschopnost ze dne 11. září 2020 a 16. listopadu 2020.

¹¹ SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021.

- Počáteční analýza **strategických závislostí¹² a kapacit EU** podává hloubkový přezkum řady strategických technologických a průmyslových oblastí.
- Dokument **Směrem ke konkurenceschopnému a ekologickému evropskému ocelářství** obsahuje ilustrativní analýzu jednoho klíčového průmyslového odvětví s důrazem na výzvy a příležitosti v tomto odvětví a dostupné politické nástroje EU na podporu souběžné transformace.

2. ZÍSKANÉ ZKUŠENOSTI A URYCHLENÍ TRANSFORMACE

Evropa má na čem stavět a může se hodně poučit z nelehkého období, kterým stále procházíme. V uplynulém roce jsme mohli pozorovat odolnost jednotného trhu a nejlepší stránky našeho průmyslu. Ten se vzhledem k našemu vynikajícímu odbornému zázemí ve vědách o živých organismech nachází v čele špičce celosvětového vývoje a výroby očkovacích látek proti COVID-19, zejména díky Strategii EU pro očkovací látky a podpoře z EU na zvýšení průmyslové kapacity. Viděli jsme, že společnosti přenastavují výrobní linky, aby pomohly uspokojit naléhavou poptávku, ať už jde o osobní ochranné prostředky, dezinfekční přípravky na ruce nebo o výrobu očkovacích látek. Další společnosti přešly prakticky přes noc na elektronický obchod nebo začaly využívat digitálních nástrojů k nalezení nových dodavatelů nebo dodavatelských řetězců. Přes značný pokles poptávky po energii a dopady na dodavatele kritických energií se vnitřní trh s energií dobře přizpůsobil a nedošlo k přerušení dodávek energie¹³.

Všichni tak ale postupovat nemohli. Kvůli omezení volného pohybu osob muselo mnoho podniků zastavit činnost, uzavřely se hranice, došlo k přerušení dodavatelských řetězců, narušení poptávky a pracovníci ani poskytovatelé služeb se nemohli pohybovat po Evropě. Když se nákladní automobily zastavily na vnitřních hranicích, rychle se ukázalo, jak jsou nyní výroba a hospodářství v Evropě propojené. Blokování volného toku zboží, služeb a osob hluboce zasáhlo hodnotové řetězce a hospodářskou činnost, narušilo evropskou solidaritu a znemožňovalo koordinovanou reakci na krizi. Zboží uvízlo na hranicích, ceny letecké nákladní dopravy prudce vzrostly, protože letadla byla uzemněna, a nevyváženost obchodních toků způsobila nedostatek námořních kontejnerů.

Důležitá ponaučení lze vyvodit již nyní:

Zprvée krize podtrhla **zásadní potřebu prosazovat volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu na jednotném trhu** a nutnost spolupracovat na posílení jeho odolnosti vůči narušení. Hraniční kontroly, uzávěry a nekoordinovaná vnitrostátní nebo regionální omezení, ale i opatření k omezení volného pohybu osob, které se často měnily, zvýšily nejistotu a také náklady na dodržování předpisů, což způsobilo značná zpoždění i významné narušení dodavatelských řetězců v mnoha průmyslových ekosystémech. Potenciální škodlivý dopad jednostranných a nekoordinovaných vnitrostátních opatření na celý jednotný trh výrazně zmírnily zelené pruhy a jiná jednorázová opatření EU¹⁴. **Volný pohyb služeb** byl rovněž silně zasážen, mimo jiné kvůli nucenému dočasnému uzavření méně důležitých podniků, cestovním omezením a nejasnosti ohledně platných pravidel pro přeshraniční pohyb. Tento faktor například ztížil situaci

¹² V reakci na žádost Evropské rady z 2. října 2020, aby určila strategické závislosti, zejména v nejcitlivějších průmyslových ekosystémech, a aby navrhla opatření ke snížení těchto závislostí.

¹³ SWD(2020) 104, Energetická bezpečnost: osvědčené postupy pro řešení rizik pandemie.

¹⁴ Doporučení Komise a Rady týkající se společného koordinovaného přístupu k cestovním omezením.

přeshraničních pracovníků a vedl k nedostatku sezónních pracovníků. Jednotný trh v Evropě nutně potřebuje vysoce mobilní a dostupnou pracovní sílu.

Zadruhé tento stav více upozornil na nutnost **analyzovat a řešit strategické závislosti, jak technologické, tak průmyslové**. EU a její obchodní partneři si vytvářejí odolnost díky tomu, že světové trhy jsou otevřené a integrované do globálních hodnotových řetězců, což pomáhá absorbovat otřesy a stimulovat oživení¹⁵. Pandemie COVID-19 ukázala, že narušení globálních hodnotových řetězců může zasáhnout konkrétní základní produkty a vstupy, jako jsou zdravotnické potřeby, které jsou pro společnost a hospodářství EU obzvláště důležité. Jedním z hlavních ponaučení z krize je, že musíme lépe pochopit současné i případné budoucí strategické závislosti Evropy. Tím položí základy pro rozvoj přiměřených a cílených politických opatření založených na faktech, jež pomohou strategické závislosti řešit a současně zachovat otevřené, konkurenceschopné hospodářství EU založené na obchodu. EU bude i nadále dokazovat, že upřednostňuje mezinárodní spolupráci a dialog, ale že je též připravena bojovat proti nekalým praktikám a zahraničním subvencím, které narušují rovné podmínky na jednotném trhu.

V neposlední řadě tento bezprecedentní rok ukázal, že **ekonomické argumenty pro ekologickou a digitální transformaci jsou nyní silnější než dříve**. Ve střednědobém horizontu se bude muset veškerá podnikatelská činnost stát udržitelnou a narušení mnoha tradičních vzorců v důsledku pandemie COVID-19 otřese starými návyky, což urychlí ekologickou transformaci. EU hodlá podpořit silné stránky svého průmyslu a zároveň projít touto transformací, k čemuž bude zásadní úsilí o zajištění bezpečného a dostatečného přístupu k čisté energii za konkurenceschopné ceny na celém jednotném trhu. Klíčový význam pro zajištění úspěšné transformace, podporu konkurenceschopnosti evropského průmyslu a vytváření kvalitních pracovních míst má kvalifikovaná pracovní síla. Strategickou úlohu pro udržení chodu hospodářských činností převzala digitalizace, která zásadně změnila způsob podnikání. Jak transformace zrychluje, hrozí však, že některé ekonomiky, podniky a jejich zaměstnanci zůstanou pozadu. Digitální a ekologické podnikatelské modely a technologie daly podnikům, které se do transformace již zapojily, výhodu oproti těm, které tak neučinily, a podniky, které jsou motorem změn, budou mít i nadále klíčovou průkopnickou výhodu. Rostoucí povědomí spotřebitelů o této transformaci a poptávka po ní rovněž představují příležitost, kterou je třeba využít.

Připravenost ke změně je vysoká. Konkurenceschopná udržitelnost díky novým, často digitálním technologiím a službám zůstává naším cílem. Nejlepší předpoklady k tomu, aby určily, jak se stát konkurenceschopnými a vůdčími hráči ve svém odvětví, a aby hledaly řešení svých problémů, mají podniky samotné. V případě potřeby by pak naše průmyslová politika měla těžit z **pružných forem partnerství veřejného a soukromého sektoru a nových forem spolupráce** mezi soukromým a veřejným sektorem, aby se urychlila realizace inovativních řešení, jež by jinak nebyla možná. Klíčem k inkluzivní transformaci bude fungující sociální dialog.

¹⁵ Analýza OECD potvrdila, že globální hodnotové řetězce nejenže maximalizují hospodářskou účinnost, ale také že odolné dodavatelské řetězce mají v dobách krize zásadní význam pro absorpci otřesů, nabízejí možnosti k adaptaci a urychlují oživení. Viz *Shocks, risks and global value chains: insights from the OECD METRO model*, červen 2020.

Monitorování průmyslových trendů a konkurenceschopnosti

Výroční zpráva o jednotném trhu definuje na základě veřejně dostupných zdrojů údajů soubor klíčových ukazatelů výkonnosti (KPI) s cílem analyzovat hospodářský vývoj a monitorovat dosažený pokrok, a to s důrazem na konkurenceschopnost, integraci jednotného trhu, malé a střední podniky, souběžnou transformaci a ekonomickou odolnost. Klíčové ukazatele výkonnosti také podávají výhledově orientovaný pohled na základě investic, přehled výkonnosti hospodářství EU ve srovnání s mezinárodními partnery a tvoří indikátor důvěry. Analyzují též specifika průmyslových ekosystémů. Analýza těchto ukazatelů, kterou bude Komise pravidelně provádět, může pomoci zaujmout strategický postoj k hospodářství EU, předvídat výzvy a utvářet politická a investiční rozhodnutí.

Ačkoli dopad krize bude mít dlouhodobé důsledky, hospodářské oživení EU již začalo. V několika průmyslových ekosystémech se vrátil obrat téměř na úroveň před pandemií COVID-19, přestože dynamika zůstává mírně utlumená. Pozitivní signály přináší i analýza ekonomické nálady, která v dubnu 2021 vykazuje zlepšení napříč všemi ekosystémy (viz obrázek 1). Je však zásadní pokračovat v monitorování trajektorie oživení ve všech ekosystémech. Z dat totiž vyplývá, že ačkoli veřejné intervence účinně snížily nezaměstnanost a počet úpadků, roste nebezpečí náhlého propouštění a platební neschopnosti.

S plným využitím stávajících monitorovacích nástrojů (např. srovnávacího přehledu výsledků v oblasti jednotného trhu) bude Komise monitorovat hlavní ukazatele konkurenceschopnosti hospodářství EU jako celku, zejména:

- **integraci jednotného trhu** podle ukazatelů obchodu uvnitř EU nebo cenového rozptylu mezi členskými státy s cílem pomoci vyhodnotit politická opatření, která podporují příznivé podnikatelské a inovační prostředí,
- **růst produktivity** podle produktivity práce,
- **mezinárodní konkurenceschopnost** podle celosvětového podílu EU na trhu nebo obchodu se zeměmi mimo EU, na podporu politik zajišťujících otevřený a spravedlivý přístup na vývozní trhy,
- **veřejné a soukromé investice** podle údajů o čistých veřejných a čistých soukromých investicích vyjádřených jako % HDP, zejména s cílem ilustrovat potenciální transformaci hospodářství v souladu s cíli souběžné transformace,
- **investice do výzkumu a vývoje** podle veřejných a soukromých výdajů na výzkum a vývoj vyjádřených jako % HDP s cílem podpořit inovace.

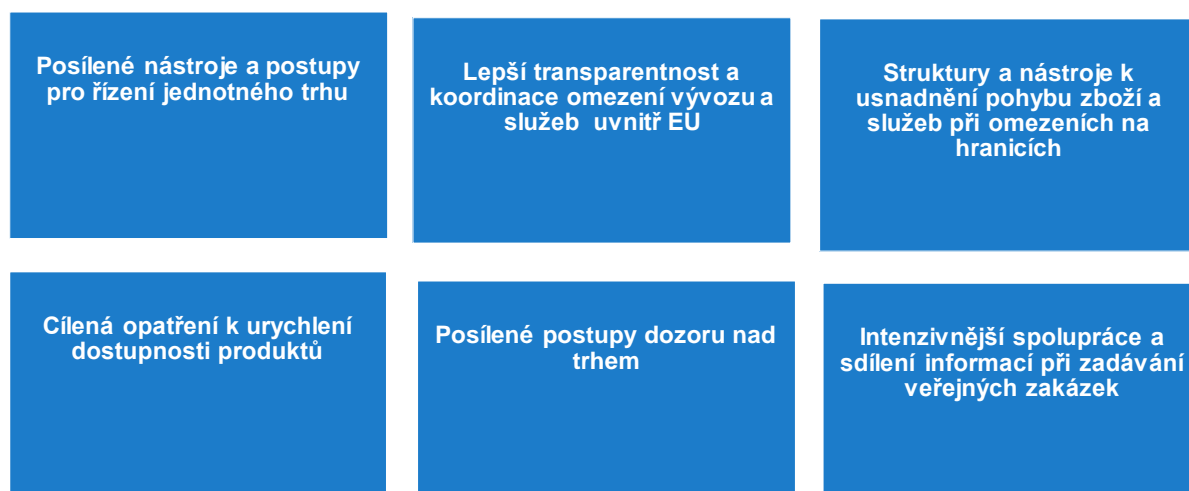
3. ZVÝŠENÍ ODOLNOSTI JEDNOTNÉHO TRHU

Zlepšení připravenosti jednotného trhu na krize

Jednotný trh je nejdůležitější výhodou EU, neboť nabízí jistotu, velké pole působnosti, slouží unijním podnikům jako globální odrazový můstek a spotřebitelům též zajišťuje širokou dostupnost kvalitních výrobků. Tuto výhodu však nelze považovat za samozřejmost. Zejména na počátku pandemie doplácely podniky a občané na uzavření hranic, přerušení dodávek a nedostatek předvídatelnosti.

Navzdory užitečnosti stávajících nástrojů pro jednotný trh krize ukázala, že je lze pro krizové situace zdokonalit. Jak oznámila předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová v

únoru 2021¹⁶, Komise navrhne **nástroj pro mimořádné situace na jednotném trhu**, který poskytne strukturální řešení pro zajištění dostupnosti a volného pohybu osob, zboží a služeb v případných budoucích krizích. Tento nástroj by měl zaručit větší sdílení informací, koordinaci a solidaritu v případě, že členské státy přijmou krizová opatření. Pomůže též zmírnit negativní dopady na jednotný trh, mimo jiné zajištěním účinnější správy. V jeho rámci by se rovněž měl vytvořit postup pro řešení kritického nedostatku produktů v Evropě zrychlením jejich dostupnosti (např. stanovení a sdílení norem, zrychlené posuzování shody) a pro posílení spolupráce v oblasti zadávání veřejných zakázek. Nástroj bude sladěn s příslušnými politickými iniciativami, jako je chystaný návrh na zřízení Evropského úřadu pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA) a připravovaný pohotovostní plán pro dopravu a mobilitu, jakož i příslušné mezinárodní postupy zaměřené na řešení mimořádných situací nebo zajištění a urychlení dostupnosti základních produktů.

Obrázek 2 Hlavní prvky nástroje pro mimořádné situace na jednotném trhu

Dobře fungující jednotný trh zajistí rychlejší oživení

Loňský rok znovu potvrdil, že je třeba odstranit přetrvávající a významné překážky, které brání řádnému fungování jednotného trhu¹⁷. Vytvoření dobře fungujícího jednotného trhu vyžaduje neutuchající úsilí v mnoha oblastech:

- soustavné řízení účinného dodržování stávajících pravidel jednotného trhu,
- nepřetržité investice do prohlubování integrace v oblastech, které nabízejí největší příležitosti,
- v odůvodněných případech úprava stávajících politických koncepcí,
- v případě potřeby nové strategie (např. na podporu souběžné transformace).

Komise bude jako součást výroční zprávy o jednotném trhu opakovaně posuzovat hlavní překážky uvnitř každého ekosystému, zvláštní pozornost si však zasluhuje odvětví služeb vzhledem ke své velikosti¹⁸, provázanosti se zbožím a svému charakteru průřezovosti mezi ekosystémy.

¹⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_21_745

¹⁷ Viz SWD(2020) 54 final a SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021.

¹⁸ Odvětví služeb tvoří 70 % HDP EU a má odpovídající podíl na zaměstnanosti.

Obnovené úsilí na odstranění omezení a překážek věnuje zejména **pracovní skupina pro prosazování jednotného trhu (SMET)**¹⁹ a jsou podnikána další příslušná opatření²⁰. V několika klíčových oblastech, zejména ve službách, byl pokrok v posledních letech příliš pomalý. Plné prosazení **směrnice o službách** zajistí, aby členské státy dodržovaly stávající povinnosti, včetně oznamovací povinnosti s cílem identifikovat a odstraňovat případné nové regulační překážky.

Podnikatelské služby, jako je inženýrská činnost, architektura, infromatické a právní služby, přispívají až 11 % k HDP EU a představují pro firmy zásadní faktory konkurenceschopnosti. Jsou však brzděny restriktivními vnitrostátními pravidly, jako jsou přísné požadavky na vstup a výkon činnosti²¹. Zatímco evropské normy pro zboží přinesly podnikům i spotřebitelům velké výhody, zvýšily kvalitu a bezpečnost, zlepšily transparentnost, snížily náklady a otevřely trhy pro podniky, evropské normy v oblasti služeb tvoří pouze přibližně 2 % všech norem. Normy, které se týkají služeb, stanoví technické požadavky, např. úroveň kvality, výkonnosti, interoperability, ochrany životního prostředí, ochrany zdraví nebo bezpečnosti. Mohou zvýšit důvěru spotřebitelů a přispět k další integraci evropských trhů se službami. Také mohou pomoci překonat překážky spojené s vícenásobnými vnitrostátními požadavky na certifikaci. Komise vyhodnotí přínosy **legislativního návrhu na regulaci klíčových podnikatelských služeb prostřednictvím harmonizovaných norem**, přičemž nejprve posoudí nejrelevantnější oblasti podnikatelských služeb, v nichž by harmonizované normy mohly představovat přidanou hodnotu²².

Právní předpisy EU zaručují řadu práv a pracovních podmínek, které mají být dodržovány v případě vyslaných pracovníků v celé EU, zpětná vazba od zúčastněných stran však soustavně poukazuje na administrativní obtíže při **vysílání pracovníků**. Například v odvětví stavebnictví je pro společnosti obtížné vyslat inženýry nebo technické pracovníky do podniků nebo ke konečným uživatelům v jiné zemi Unie. Komise bude i nadále spolupracovat s členskými státy na řádném provedení a uplatňování směrnice o prosazování směrnice o vysílání pracovníků²³. Aniž by byl ohrožen právní rámec a jím zajišťovaná ochrana pracovníků, bude Komise spolupracovat s členskými státy na vytvoření **společného elektronického formuláře** pro ohlášení vyslání pracovníků. Tento jednotný digitální formulář by zpočátku mohl být zaveden na dobrovolném základě.

Krise rovněž zdůraznila, že klíčový význam má **účinný dozor nad trhem**, protože orgány členských států se setkávají se zvýšeným počtem nevyhovujících a nebezpečných výrobků. Jednalo se zejména o některé vysoce žádané osobní ochranné prostředky a zdravotnické prostředky. Prioritou je proto posílení koordinace, investic, zdrojů a digitalizace příslušných úřadů jak v rámci jednotného trhu, tak na hranicích Unie²⁴. Komise bude podporovat a podněcovat orgány dozoru nad trhem, aby zintenzivnily **digitalizaci inspekcí výrobků**,

¹⁹ SMET je fórum na vysoké úrovni, na němž Komise a členské státy společně hledají řešení, jak odstranit překážky na jednotném trhu, které pramení z nedostatků v prosazování nebo provádění. V prvním roce svého působení sehrála tato pracovní skupina důležitou úlohu při posuzování opatření členských států týkajících se hranic a opatření týkajících se cestovních omezení, která omezují volný pohyb v EU.

²⁰ SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021, příloha I.

²¹ SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021, a COM(2020) 93.

²² Pro určení prioritních oblastí se plánuje důkladná analýza potenciálu harmonizovaných norem pro usnadnění přeshraničních činností, tržního potenciálu, otevření trhu a celkový hospodářský přínos, včetně pro malé a střední podniky a ženy-podnikatelky. Dopady na pracovní podmínky a práva pracovníků budou důkladně zváženy.

²³ COM(2019) 426 final.

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1020 ze dne 20. června 2019 o dozoru nad trhem a souladu výrobků s předpisy a o změně směrnice 2004/42/ES a nařízení (ES) č. 765/2008 a (EU) č. 305/2011.

shromažďování údajů a využívaly nejmodernějších technologií ke sledování nevyhovujících a nebezpečných výrobků, jak bylo oznámeno v Akčním plánu pro prosazování jednotného trhu. Pro zlepšení sledovatelnosti obchodovaných výrobků a jejich kontroly jsou rovněž důležité investice do digitalizace informací o bezpečnosti výrobků a dodržování předpisů. K zajištění účinných a účelných kontrol jsou navíc zapotřebí specifická opatření na budování kapacit.

Malé a střední podniky, které jsou hlavním nositelem inovací v různých ekosystémech, je nutno zohlednit ve všech opatřeních v rámci této strategie. Tato potřeba se plošně odráží ve zvýšené pozornosti vůči regulační zátěži v rámci revidovaného přístupu Komise ke zlepšování právní úpravy: zavedením zásady „jeden předpis přijmout – jeden zrušit“ uzpůsobené tvorbě politik v EU, kdy se pozornost tvůrců politik zaměřuje na důsledky a náklady uplatňování právních předpisů, zejména v případě malých a středních podniků²⁵.

Ve strategii pro malé a střední podniky Komise položila důraz na nutnost posílit spravedlnost ve vztazích mezi podniky s cílem podpořit malé a střední podniky, jež jsou vzhledem k asymetriím ve vyjednávací síle vůči větším organizacím více vystaveny nekalým obchodním praktikám a podmínkám v internetovém i fyzickém prostředí. Stávající krize zejména poukázala na význam a nezbytnost **elektronického obchodu**. Vůbec poprvé se v aktu o digitálních službách navrhuje společný soubor pravidel upravujících povinnosti a odpovědnost zprostředkovatelů na celém jednotném trhu, který otevře příležitosti pro všechny podniky, včetně malých a středních, a všem uživatelům zajistí vysokou úroveň ochrany. Obdobně se v aktu o digitálních trzích navrhuje harmonizovaná pravidla definující a zakazující určité postupy platforem, které jednají jako digitální „strážci“, jež by mohly bránit nebo zpomalit poskytování hodnotných a inovativních služeb spotřebitelům, s cílem zajistit řádné fungování jednotného trhu podporou účinné hospodářské soutěže na digitálních trzích, a zejména spravedlivého prostředí on-line platforem otevřeného hospodářské soutěži. Komise naléhavě vyzývá Evropský parlament a Radu, aby na přijetí aktů urychleně pracovaly.

Během krize se zhoršila platební morálka, což představuje další zátěž pro malé a střední podniky. Unijní **Observatoř opožděných plateb**, která monitoruje nekalé platební praktiky²⁶ a analyzuje rozložení opožděných plateb v dodavatelském řetězci, se vedle ekosystému stavebnictví začne věnovat i jiným ekosystémům. Aby se zamezilo nekalým platebním praktikám, které zhoršují zpoždění plateb a často vedou k dlouhým sporům²⁷, Komise navrhne a zavede zkušební režimy alternativního řešení sporů.

Finanční tlak a platební neschopnost v roce 2021 pravděpodobně vzrostou s tím, jak se postupně ukončuje poskytování pomoci²⁸. Zejména u malých a středních podniků se může projevit riziko nadměrné páky a potřeba rekapitalizace. Nárůst počtu úpadků by mohl významně zasáhnout celé dodavatelské řetězce, proto je nutné koordinovat a navrhnout opatření úměrná budoucím výzvám. Komise je odhodlána mobilizovat významné investice a díky oknu Programu InvestEU pro malé a střední podniky by mohly být do konce roku 2023 aktivovány investice do malých a středních podniků ve výši 45 miliard eur.

²⁵ COM(2021) 219 Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů:

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/better_regulation_joining_forces_to_make_better_laws_en_0.pdf

²⁶ Jedna z hlavních příčin zpoždění plateb.

²⁷ Podle observatoře je délka sporů v ekosystému stavebnictví v EU nejdelší na světě (průměrně 20 měsíců na vyřešení sporu).

²⁸ Odhaduje se, že jakmile skončí poskytování podpory, činnost pravděpodobně ukončí 11,4 % všech společností, nebudou-li mít přístup k novým zdrojům úvěrů. SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021.

S cílem pomoci řešit riziko **platební neschopnosti**, které postihuje malé a střední podniky, zprostředkuje Komise výměnu osvědčených postupů týkající se opatření a pobídek nabízených několika členskými státy, aby směřovaly podporu k životaschopným podnikům. Komise pracuje na specializované kapitálové podpoře malých a středních podniků²⁹ prostřednictvím finančních produktů Programu InvestEU a vyzývá členské státy, aby přispěly k tomuto úsilí v celé EU. Další cílenou podporu malým a středním podnikům poskytuje iniciativa REACT-EU.

Členské státy mají řadu možností, jak **v rámci národních režimů podpory** poskytovat kapitálovou podporu s cílem zvýšit solventnost a růst inovativních malých a středních podniků a společností se střední tržní kapitalizací v souladu s pravidly státní podpory, včetně dočasného rámce pro státní podporu. Patří mezi ně například režimy poskytování veřejných záruk soukromým investičním fondům, které jsou založeny na myšlence, že stát poskytne záruku, aby přilákal soukromé financování, namísto toho, aby poskytl vlastní kapitál. Členské státy se také mohou rozhodnout, že společně poskytnou určité vratné nástroje, které lze později převést na granty v závislosti na zotavení těchto společností a jejich schopnosti splácet.

Komise bude nadále usilovat o pokrok při tvorbě jednotného kapitálového trhu. Urychleně například pracuje na kapitálovém financování malých a středních podniků, což zahrnuje i rozšíření podpory pro kapitál na rozvoj, strategické investice a primární veřejné nabídky akcií (IPO). Díky tomu podniky investice do ekologických a digitálních technologií ve všech fázích životního cyklu malých a středních podniků, od začínajících podniků přes fázi růstu a expanze až po vstup na veřejné trhy. Nový veřejno-soukromý fond pro primární veřejnou nabídku akcií bude financovat malé a střední podniky a společnosti se střední tržní kapitalizací nad rámec uvedení na veřejný trh³⁰. V druhé polovině roku 2021 zveřejní skupina EIB výzvy pro zainteresované správce fondů.

Zdanění hraje rovněž zásadní úlohu při zajišťování spravedlnosti a růstu: připravované sdělení o zdanění podniků pro 21. století vymezí konkrétní plány pro dosažení obou cílů, včetně konkrétních opatření pro malé a střední podniky.

Politika EU v oblasti hospodářské soutěže hraje klíčovou úlohu při udržování rovných podmínek a je jednou z našich největších předností při vytváření jednotného trhu, který podporuje podniky při inovacích a růstu. Zachování hospodářské soutěže na jednotném trhu přispívá k odolnosti a konkurenceschopnosti unijních společností na světových trzích. Komise bude nadále rovněž sledovat uplatňování dočasného rámce pro státní podporu (prodlouženého do konce roku 2021) a provádění opatření státní podpory přijatých v souvislosti s pandemií COVID-19. V souvislosti s tím provede přezkum, aby se mohla podpůrná krizová opatření postupně zrušit, jakmile to situace umožní, ale zabránilo se nepříznivým účinkům.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ	HARMONOGRAM
Nástroj pro mimořádné situace na jednotném trhu	1. čtvrtletí 2022
Výroční zpráva o jednotném trhu	ročně

²⁹ Podniky, které byly v souladu s čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení o Programu InvestEU negativně zasaženy krizí způsobenou onemocněním COVID-19 a které nebyly v nesnázích z hlediska státní podpory již na konci roku 2019.

³⁰ *A Public-Private Fund to Support the EU IPO Market for SMEs* – studie Evropské komise je k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en. Ze studie vyplývá, že veřejno-soukromý fond pro primární veřejnou nabídku akcií s veřejnou investicí ve výši přibližně 740 milionů eur by mohl zvýšit primární nabídku akcií malých a středních podniků a společností se střední tržní kapitalizací v Evropě o 10 %.

Případně společný formulář/vzor pro ohlášení vyslání pracovníků	1. čtvrtletí 2022
Posílení dozoru nad jednotným trhem s výrobky z EU a dováženými výrobky	4. čtvrtletí 2022
V rámci InvestEU práce na kapitálové podpoře a kapitálovém financování na podporu malých a středních podniků	probíhá

4. ODSTRANĚNÍ ZÁVISLOSTÍ: OTEVŘENÁ STRATEGICKÁ AUTONOMIE V PRAXI

Otevřenost vůči obchodu a investicím představuje výhodu a zdroj růstu a odolnosti EU jakožto významného dovozce a vývozce. Pandemie COVID-19 však negativně zasáhla globální dodavatelské řetězce a způsobila nedostatek zboží v Evropě. Jak bylo zdůrazněno v průmyslové strategii z roku 2020, v klíčových oblastech musí EU zlepšit svou otevřenou strategickou autonomii³¹.

Krize ještě více podtrhla potřebu posílit **schopnost EU čelit krizím a náležitě jednat**. Jako zvláště problematické se ukázalo narušení dodavatelského řetězce zdravotnického ekosystému zapříčiněné kombinací prudce rostoucí poptávky, nedostatečných dodávek a chybějících pracovních sil, a to navzdory aktivní snaze EU zajistit co nejotevřenější a nejbezpečnější (globální) přepravní trasy a dodavatelské řetězce. Novější problémy, jako je nedostatek polovodičů v automobilovém průmyslu, poukazují na to, že Evropa čelí také jiným specifickým závislostem. Pandemie na tento fakt rychleji upozornila a přiměla země, jako jsou Spojené státy³², aby přehodnotily svou pozici v globálních hodnotových řetězcích.

EU má také významné silné stránky a kapacity. I když se potýká s určitými závislostmi, jiné země jsou naopak závislé na ní (tzv. obrácené závislosti). Vzájemné závislosti mohou představovat v globálních hodnotových řetězcích prvek stability. EU rovněž s našimi partnery sdílí závislost na zahraničních trzích (tzv. společné závislosti), která poskytuje příležitosti k navázání spolupráce s podobně smýšlejícími partnery s cílem nalézt vzájemně přínosná řešení.

Mapování strategických závislostí a kapacit v Evropské unii

Některé problémy zastihly Evropu nepřipravenou, a ukazují tak, že je třeba lépe pochopit, **v čem spočívají různé formy její strategické závislosti**, jak se mohou v budoucnu vyvíjet a do jaké míry by vedly ke zranitelnosti EU. Tyto strategické závislosti mají vliv na základní zájmy EU, zejména pokud jde o zdraví³³, ochranu a bezpečnost a přístup ke klíčovým vstupům a technologiím nezbytným pro ekologickou a digitální transformaci.

V reakci na žádost Evropské rady provedla Komise na základě údajů o obchodu analýzu zdola nahoru, která přináší první poznatky o rozsahu dané problematiky. Z 5 200 produktů dovážených do EU zmiňuje analýza 137 produktů (tj. 6 % celkové hodnoty dovozu zboží do EU) v citlivých ekosystémech, na nichž je EU vysoce závislá – zejména v energeticky náročných průmyslových odvětvích (např. suroviny³⁴) a zdravotnických ekosystémech (jako jsou léčivé látky) –, ale i další produkty, které jsou důležité pro podporu ekologické a digitální transformace.

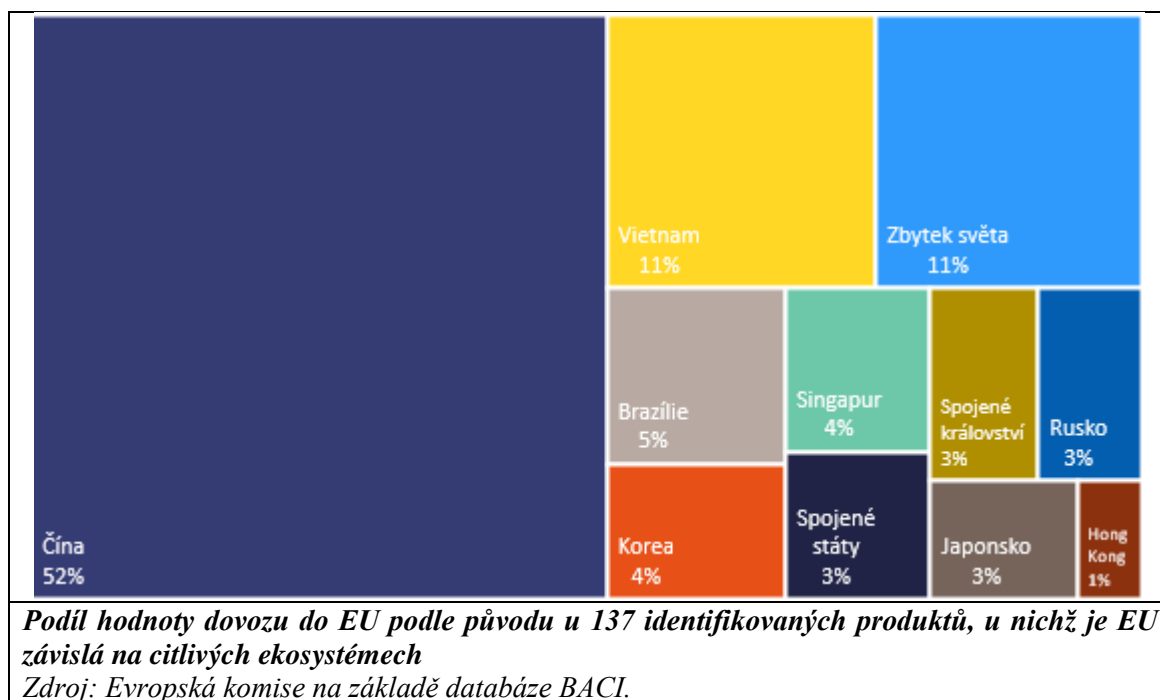
³¹ Dlouhodobý a průřezový pohled na posílení otevřené strategické autonomie Evropy poskytne zpráva Komise o strategickém výhledu z roku 2021.

³² *Executive Order on America's Supply Chains*.

³³ Farmaceutická strategie pro Evropu stanoví opatření k řešení těchto otázek, pokud jde o dodávky léčivých přípravků (COM(2020) 761).

³⁴ Do léta 2021 Komise zveřejní další podrobnou analýzu kritických dodavatelských řetězců pro odvětví energetiky. Zmíněná analýza zdůrazňuje, že zásadní význam pro zajištění energetické bezpečnosti a úspěšný přechod na čistou energii mají kritické suroviny a zpracované materiály.

Přibližně polovina uvedených produktů, na nichž závisíme, se dováží z Číny, následuje Vietnam a Brazílie. Z toho 34 produktů (tj. 0,6 % celkové hodnoty dovozu zboží do EU) je potenciálně zranitelnějších vzhledem k jejich pravděpodobně nízkému potenciálu pro další diverzifikaci a nahrazení výrobou v EU. Přibližně 20 z těchto produktů jsou suroviny a chemické látky používané v ekosystému energeticky náročných průmyslových odvětví, přičemž většina ostatních výrobků se používá ve zdravotnickém ekosystému (např. léčivé látky a další produkty související se zdravím). Analýza rovněž odhaluje výzvy a závislosti v oblasti pokročilých technologií, jako je cloud a mikroelektronika, které jsou převážně vázány na strukturu světového trhu.

Analýza rovněž zdůrazňuje otázku možných vnitřních závislostí v rámci jednotného trhu, jež jsou spojeny se soustředěním činností v jednotlivých podnicích. V těchto případech může hrát významnou úlohu při řešení možných rizik plynoucích z těchto vnitřních závislostí politika hospodářské soutěže EU a její prosazování, které zajistí, aby trhy zůstaly otevřené a schopné čelit výzvám hospodářské soutěže.

Pracovní dokument útvarů Komise³⁵ připojený k této aktualizaci obsahuje šest **hloubkových přezkumů strategických oblastí**, tj. **surovin, baterií, léčivých látek, vodíku, polovodičů a cloudových a edgeových technologií**, a podává další informace o původu strategických závislostí a jejich dopadu. Komise bude spolupracovat s členskými státy, průmyslem a sociálními partnery, a to i za pomoci průmyslového fóra nebo prostřednictvím strukturovaného dialogu o zabezpečení dodávek léčivých přípravků³⁶ a farmaceutické strategie, s cílem prohloubit tuto analýzu a zjištěné strategické závislosti dále řešit.

Komise zahájí **druhou fázi hloubkových přezkumů** potenciálních závislostí v klíčových oblastech, mimo jiné produktů, služeb nebo technologií se zásadním významem pro souběžnou transformaci, jako jsou obnovitelné zdroje energie, skladování energie či kybernetická

³⁵ Pracovní dokument útvarů Komise o strategických závislostech a kapacitách, SWD(2021) 352.

³⁶ https://ec.europa.eu/health/human-use/strategy/dialogue_medicines-supply_en

bezpečnost. Monitorovací systém prostřednictvím Observatoře Komise pro kritické technologie³⁷ a pravidelný přezkum se mimoto zaměří jak na současné závislosti, tak na rizika budoucích (technologických) závislostí.

Vytvoření souboru nástrojů ke snížení strategických závislostí a jejich předcházení

Ve většině případů má průmysl samotný – prostřednictvím firemních politik a rozhodnutí – nejlepší předpoklady ke zlepšení odolnosti a snížení závislostí, které mohou vést ke zranitelnosti, mimo jiné díky diverzifikaci dodavatelů, většímu využívání recyklovaných surovin a nahrazování vstupních materiálů. Určité situace, kdy se produkce nebo získávání zdrojů soustředí pouze v jedné zeměpisné oblasti, však vedou k nedostupnosti alternativních dodavatelů.

V oblastech strategického významu proto Komise vymezuje opatření veřejné politiky, která mohou podpořit úsilí průmyslu o řešení těchto závislostí a o rozvoj strategických potřeb v oblasti kapacit: diverzifikace nabídky a poptávky díky různým obchodním partnerům, kdykoli je to možné, ale také tvorba zásob a v případě potřeby samostatné jednání. Tato opatření by měla být obecně založena na **kombinaci činností**, měla by být cílená a přiměřená potřebám ekosystémů a zjištěným rizikům. Komise bude úzce spolupracovat s příslušnými aktéry na určení opatření k zlepšení pozice EU v globálních hodnotových řetězcích, mimo jiné posílením a diverzifikací zahraničního obchodu a vytvořením nových příležitostí i pro země s nízkými a středními příjmy. Ke snížení závislosti a posílení odolnosti rovněž přispěje intenzivnější oběhové hospodářství a účinnější využívání zdrojů. Navíc by tato opatření měla Evropské unii umožnit zvýšit vlastní kapacitu tím, že bude stavět na silných stránkách plně fungujícího jednotného trhu s otevřenými a konkurenčními trhy. EU posílí své výsadní vztahy se svými nejbližšími sousedy – zejména těmi, kteří již pracují na sblížování svých právních předpisů s EU.

Jak Komise uvádí ve svém přezkumu obchodní politiky³⁸, bude v zájmu zvýšení připravenosti usilovat o diverzifikaci mezinárodních dodavatelských řetězců a **navázání mezinárodních partnerství**.

V oblastech, kde se u EU a jejích partnerů projevují společné závislosti³⁹, může EU volit sdílení zdrojů a budování silnějších a rozmanitějších alternativních dodavatelských řetězců s nejbližšími spojenci a partnery. Úhelným kamenem tohoto úsilí jsou transatlantické vztahy a politika rozšíření a sousedství stejně jako dohody o volném obchodu s dalšími partnery a obchodními bloky. Pokud jde o transatlantické vztahy, spolupráce by mohla probíhat v navrhované Radě EU-USA pro obchod a technologie.

Komise rovněž posoudí další obrácené závislosti a zmapuje oblasti, v nichž jsou jiné země závislé na EU. Hlubší pochopení těchto vzájemných závislostí může zlepšit politickou reakci EU.

Komise bude pokračovat v podpoře **průmyslových aliancí** ve strategických oblastech, kde byla tato spojení identifikována jako nejlepší nástroj k urychlení činností, které by se jinak

³⁷ COM(2021) 70, Akční plán pro synergie mezi civilním, obranným a kosmickým průmyslem.

³⁸ COM(2021) 66.

³⁹ Např. při analýze citlivých ekosystémů bylo zjištěno přibližně 20 produktů dovážených z Číny, na nichž jsou EU i USA vysoce závislé (v ekosystémech zdravotnictví, energeticky náročných průmyslových odvětvích, obnovitelných zdrojů energie a digitálních/elektronických ekosystémech). Totéž platí pro další blízké obchodní partnery EU.

nerozvívají, a kde pomáhají přilákat soukromé investory k diskusi o nových obchodních partnerstvích a modelech způsobem, který je otevřený, transparentní a plně v souladu s pravidly hospodářské soutěže. Podpoří je také tam, kde mají potenciál pro inovace a tvorbu vysoce hodnotných pracovních míst. Komise bude věnovat zvláštní pozornost inkluzivnosti aliancí v případě začínajících podniků a malých a středních podniků. Tyto aliance by měly doplňovat partnerství veřejného a soukromého sektoru⁴⁰ a poskytovat širokou a otevřenou platformu pro vypracování strategických plánů a účinnou koordinaci plánů investic do výzkumu, vývoje a inovací v oblasti technologií, zejména ekosystémů. Ve třech ze šesti oblastí, v nichž Komise společně s tímto sdělením předkládá hloubkové přezkumy, již Komise průmyslové aliance zahájila. Jedná se o aliance pro suroviny, baterie a vodík.

Na základě těchto pozitivních zkušeností Komise připravuje zahájení dvou aliancí, které již byly ohlášeny v nové průmyslové strategii a ve sdělení o digitální dekádě v digitální oblasti: **Aliance pro procesory a polovodičové technologie** a **Aliance pro průmyslová data, edge a cloud**. Tyto aliance, které propojí nejrůznější zainteresované subjekty, pomohou dosáhnout klíčových cílů politiky EU v oblasti mikroelektroniky a posílí postavení evropského průmyslu na celosvětovém trhu cloud computingu a edge computingu, přičemž se zaměří zejména na trend rostoucí distribuce a decentralizace kapacit pro zpracování dat a na potřebu umožnit federovaný (sdružený) a cloudový ekosystém nevázaný na produkty určitého prodejce.

Komise rovněž zvažuje přípravu: i) **Aliance pro nosné rakety**, která by sdružila všechny malé i velké aktéry za účelem dosažení celosvětově konkurenceschopného, nákladově efektivního a autonomního přístupu EU do vesmíru, a ii) **Aliance pro letectví s nulovými emisemi**, která by zajistila připravenost trhu na přelomové konfigurace letadel (např. vodík, elektrický proud) s využitím stávajících investic v rámci iniciativy „Clean Sky“, přispěla k dosažení cíle klimatické neutrality Evropy do roku 2050 a zároveň se doplňovala s nyní zvažovanou Aliancí pro obnovitelná a nízkouhlíková paliva⁴¹

Komise bude i nadále podporovat úsilí členských států o sdílení veřejných zdrojů prostřednictvím **významných projektů společného evropského zájmu** v oblastech, kde trh sám o sobě nemůže přinést průlomové inovace, jako učinila v případě baterií⁴² a mikroelektroniky⁴³. Členské státy a zainteresované společnosti společně vyjádřily zájem zapojit se do dalších významných projektů společného evropského zájmu zaměřených například na cloud nové generace, vodík, nízkouhlíkový průmysl, léčiva nebo do druhého projektu pro špičkové polovodiče. Komise tyto plánované projekty pečlivě vyhodnotí, a pokud splní kritéria, podpoří je až do fáze dosažení zralosti. Ve vhodných případech, například u baterií, mohou při přípravě těchto významných projektů společného evropského zájmu pomoci průmyslové aliance.

Z rozpočtu EU lze podpořit i investice v oblastech strategického významu. Národní plány na podporu oživení a odolnosti mohou například obsahovat příspěvky do složek členských států v rámci Programu InvestEU a členské státy by také mohly na investice do těchto odvětví použít část svých vnitrostátních přidělů.

⁴⁰ Včetně strategických programů výzkumu a inovací pro partnerství v rámci programu Horizont Evropa, podporovaných průmyslem a členskými státy, které vytvářejí základ plánů průmyslových technologií pro Evropský výzkumný prostor (COM(2020) 628, s. 10). V programu Horizont Evropa je navrženo 49 partnerství veřejného a soukromého sektoru, přičemž EU přispěje téměř 25 miliardami eur s cílem mobilizovat alespoň stejnou částku od soukromých partnerů a členských států.

⁴¹ COM(2020) 789, Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu.

⁴² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_226

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_18_6862

Strategické závislosti mohou **výrazně zasáhnout zvláště malé a střední podniky** v podobě vyšších nákladů na přechod až po absenci dynamických společenství začínajících podniků a inovativních menších poskytovatelů. V roce 2021 přijme Evropská platforma spolupráce mezi klastry a síť Enterprise Europe Network posílená opatření s cílem pomoci malým a středním podnikům řešit narušení a zranitelná místa nebo diverzifikovat činnost jejich propojením s novými místními a přeshraničními partnery v zájmu zvýšení odolnosti těchto podniků. K dispozici je kombinovaný rozpočet ve výši 61 milionů eur z programu pro jednotný trh. Flexibilitu dodavatelských řetězců by zlepšila digitální řešení jako datové prostory pro průmyslovou výrobu.

Globální vedoucí postavení v technologiích je nedílně spjato s **vedoucím postavením při stanovování norem** a zajišťování interoperability. Celosvětové sbližování na základě stejných mezinárodních norem pomáhá snižovat náklady na přizpůsobení a posiluje hodnotové řetězce EU a globální hodnotové řetězce. Aby si EU udržela na stanovování celosvětových norem vliv, musí její vlastní systém normalizace, který je jádrem jednotného trhu, fungovat pohotově a účinným způsobem. Ať už se jedná o vodík, baterie, větrnou energii na moři, bezpečné chemické látky, kybernetickou bezpečnost nebo družicová data, průmysl v EU potřebuje evropské a mezinárodní normy, které jeho souběžnou transformaci včas podpoří. Pro konkurenceschopnost a odolnost unijního průmyslu je také zásadní získání celosvětového vedoucího postavení při vytváření těchto hlavních prioritních norem.

Komise předloží **strategii pro normalizaci**. Tím se podpoří důraznější postoj k evropským zájmům v oblasti normalizace (v EU i celosvětově) a otevřená spolupráce s ostatními zeměmi v některých oblastech společného zájmu (např. s USA a Kanadou v problematice zákonného a etického používání umělé inteligence). V této souvislosti Komise posoudí, zda je k dosažení těchto cílů nutná novelizace nařízení o normalizaci. Společná pracovní skupina Komise a Evropské normalizační organizace se dohodnou na rychlém přijetí norem, které byly označeny za klíčové. Komise bude rovněž věnovat zvláštní pozornost předvídání potřeb normalizace, které pomáhají při souběžné transformaci průmyslových ekosystémů.

Evropské společnosti musí těžit z rovných podmínek na celém světě i na jednotném trhu. Politika EU v oblasti hospodářské soutěže a obchodní politika musí nadále umožňovat důrazný zásah vůči nekalým a donucovacím praktikám a zároveň upřednostňovat mezinárodní spolupráci při řešení společných globálních problémů. Ve spojení s tímto sdělením Komise navrhuje právní nástroj k řešení potenciálně **rušivých vlivů zahraničních subvencí** na jednotný trh. Tím zajistí, aby byly kontrolovány subvence, které by mohly narušit hospodářskou soutěž a jsou poskytovány zahraničními vládami podnikům, jež chtějí získat společnost z EU nebo se ucházet o veřejnou zakázku. Komise se bude průmyslovými subvencemi, které narušují hospodářskou soutěž, nadále zabývat ve spolupráci s našimi obchodními partnery.

Veřejné výdaje na veřejné zakázky činí každoročně 14 % HDP EU. Evropský rámec pro zadávání veřejných zakázek může pomoci zlepšit konkurenceschopnost společností, mimo jiné využíváním strategických kritérií především pro zadávání veřejných zakázek na ekologická, sociální a inovativní řešení, a zároveň zajistit transparentnost a hospodářskou soutěž. Důležité je rovněž zadávat více veřejných zakázek na inovativní digitální řešení a ve výzkumu a vývoji⁴⁴.

⁴⁴ Míra nedostatečných investic do zadávání veřejných zakázek na inovativní řešení v Evropě ve srovnání s jejími hlavními obchodními partnery je největší u digitálních řešení a ve výzkumu a vývoji (faktor 3 a faktor 5 u nedostatečných investic):

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/final-report-available-benchmarking-innovation-procurement-investments-and-policy-frameworks-across>

Komise také připraví **pokyny, jak účinně využívat zadávání veřejných zakázek k posílení odolnosti klíčových ekosystémů**, přičemž nabídne soubor nástrojů, který veřejným zadavatelům usnadní identifikaci a řešení strategických rizik a závislostí v oblasti dodávek a diverzifikaci dodavatelské základny.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ	HARMONOGRAM
Přijetí návrhu na řešení potenciálně rušivých vlivů zahraničních subvencí na jednotný trh	Květen 2021
Pravidelný přezkum strategických závislostí a sledování rizik spojených se strategickými závislostmi	Od roku 2021
Posouzení mezinárodních partnerství a spolupráce na řešení strategických závislostí	Od roku 2021
Zahájení Aliance pro procesory a polovodičové technologie a Aliance pro průmyslová data, edge a cloud	2. čtvrtletí 2021
Posílená opatření, která zabrání narušení dodavatelského řetězce malých a středních podniků a zranitelnosti	4. čtvrtletí 2021
Přijetí strategie pro normalizaci	3. čtvrtletí 2021
Pokyny pro určování a řešení strategických závislostí prostřednictvím zadávání veřejných zakázek	1. čtvrtletí 2022

5. URYCHLENÍ SOUBĚŽNÉ TRANSFORMACE

Průmyslová strategie z roku 2020 obsahovala seznam opatření na podporu ekologické a digitální transformace průmyslu EU, z nichž mnohá již byla provedena⁴⁵, pandemie však zásadně ovlivnila rychlost této transformace a její rozsah. Nyní je zcela jasné, že společnosti pracující na udržitelnosti a digitalizaci budou mít větší šanci na úspěch než ostatní. Digitální transformace podniků je proto jedním ze čtyř základních bodů digitálního kompasu⁴⁶.

Spoluvytváření způsobů transformace v příslušných průmyslových ekosystémech

Výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021⁴⁷ podává prvotní analýzu problémů, s nimiž se **čtrnáct** zmíněných průmyslových ekosystémů dosud potýká, ale také transformačních iniciativ, které se s cílem souběžné transformace a zvýšení odolnosti již uskutečnily. Pracovní dokument útvarů Komise⁴⁸ o ekologické a konkurenceschopné evropské oceli například podrobně zkoumá, co znamená ekologická a digitální transformace v tomto konkrétním odvětví, a vysvětluje, jak politická opatření EU pomáhají tomuto průmyslovému odvětví stát v čele transformace.

Ve spolupráci s průmyslem, veřejnými orgány, sociálními partnery a dalšími zainteresovanými stranami mohou tyto analýzy případně posloužit ke společnému vypracování **způsobů transformace** ekosystémů. Ty pomohou lépe od základů porozumět rozsahu, nákladům, dlouhodobým přínosům a podmínkám nezbytných opatření na pomoc při souběžné transformaci nejvýznamnějších ekosystémů, přičemž výsledkem by měl být akční plán ve prospěch udržitelné konkurenceschopnosti. Tento plán by měl zohlednit příslušné vstupní informace, jako jsou plány pro průmyslové technologie oznámené ve sdělení o Evropském výzkumném prostoru⁴⁹ a plány

⁴⁵ SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021, oddíl 3 a příloha II.

⁴⁶ COM(2021) 118 final.

⁴⁷ SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021, příloha III.

⁴⁸ SWD(2021) 353, Směrem ke konkurenceschopnému a ekologickému evropskému ocelářství.

⁴⁹ COM(2020) 628 final, Nový EVP pro výzkum a inovace.

vypracované na základě Akčního plánu pro synergie mezi civilním, obranným a kosmickým průmyslem⁵⁰.

Prioritou by měly být ekosystémy a odvětví, které čelí největším problémům z hlediska plnění cílů v oblasti klimatu a udržitelnosti a zvládnutí digitální transformace a jejichž konkurenceschopnost na tom závisí. Jde například o energeticky náročná průmyslová odvětví (včetně chemického a ocelářského průmyslu)⁵¹ a stavebnictví, dále o odvětví silně zasažená krizí, kde urychlení jejich souběžné transformace přispěje k oživení (např. cestovní ruch a mobilita)⁵².

Podpora ekonomických argumentů pro ekologickou a digitální transformaci

Průmysl v EU přijal výzvy a příležitosti, které souběžná transformace přináší. Je připraven investovat, ale požaduje předvídatelnost a skutečné ekonomické argumenty se soudržným a stabilním regulačním rámcem, s přístupem ke kapacitám a infrastruktuře, financování inovací a jejich zavádění, k surovinám a dekarbonizované energii, s opatřeními pro zvýšení poptávky po klimaticky neutrálních a oběhových výrobcích a se správnými dovednostmi. To vše je pro konkurenceschopnou transformaci nezbytné.

Bezprostřední příležitost pro EU k uplatnění těchto ekonomických argumentů představuje úsilí o hospodářské **oživení**. Jako odrazový můstek k urychlení oživení v Evropě a posílení závazku k ekologické a digitální transformaci je třeba využít rozpočet EU, program NextGenerationEU, a zejména facilitu na podporu oživení a odolnosti. Vzhledem k jejich relevanci napříč členskými státy, velmi značnému objemu nutných investic a potenciálu k vytváření pracovních míst a růstu a využití přínosů ekologické a digitální transformace Komise členskými státem důrazně doporučila, aby do svých národních plánů na podporu oživení a odolnosti zahrnuly investice a reformy v několika málo stěžejních oblastech⁵³. Komise nyní národní plány pečlivě posuzuje a bude sledovat jejich provádění, zejména s cílem zajistit, že nejméně 37 % finančních prostředků bude vynaloženo na ekologické investice a nejméně 20 % na digitalizaci. Mnoho národních plánů na podporu oživení a odolnosti bude směřovat finanční prostředky na zelené a digitální investice do malých a středních podniků. Na souběžnou transformaci se silně zaměří i fondy politiky soudržnosti na období 2021–2027, a přispějí tak k ekologické a digitální transformaci hospodářství EU.

Plány na podporu oživení a odolnosti nabízejí nebývalou příležitost spojit síly v **projektech, kterých se bude účastnit více zemí**, zaměřených na budování kritických digitálních a zelených kapacit. Řada členských států vyjádřila záměr zahrnout projekty pro více zemí do svých navrhovaných národních plánů. Tyto projekty by mohly urychlit tolik potřebné investice do využití vodíku, koridorů 5G, společné datové infrastruktury a služeb, udržitelné dopravy, blockchainu nebo do evropských center pro digitální inovace. Komise posuzuje možnosti, jak

⁵⁰ COM(2021) 70 final, Akční plán pro synergie mezi civilním, obranným a kosmickým průmyslem.

⁵¹ Je třeba rozvíjet synergie mezi způsoby transformace a orientačními dobrovolnými plány, jak je stanoveno v nařízení o evropském právním rámci pro klima.

⁵² S ohledem na Strategii pro udržitelnou a inteligentní mobilitu (COM(2020) 789 final).

⁵³ Roční strategie pro udržitelný růst 2021, COM(2020) 575 final. Stěžejní iniciativy jsou nazvány takto: Energie, Renovace, Dobíjení a plnění paliva, Propojení, Modernizace, Vyšší výkon, Změna kvalifikace a prohlubování dovedností.

vytvořit účinný mechanismus, který by urychlil realizaci takových projektů zahrnujících více zemí a především umožnil případně kombinovat financování od členských států a z EU⁵⁴.

Díky prosazování pravidel hospodářské soutěže, zejména pravidel státní podpory, bude zajištěno, aby veřejné finanční prostředky určené k oživení nenahrazovaly další soukromé investice, ale stimulovaly je. Komise nyní také provádí **rozsáhlý přezkum pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže**, aby se ujistila, že v době, kdy se zásadně mění i globální konkurenční prostředí, jsou vhodná k podpoře ekologické a digitální transformace ve prospěch Evropanů. V kontextu Zelené dohody pro Evropu a nové průmyslové strategie umožní revize **pravidel státní podpory v oblasti ochrany životního prostředí a energetiky** členským státům lépe podpořit podniky při dekarbonizaci výrobních procesů a zavádění ekologičtějších technologií. **Pravidla státní podpory pro významné projekty společného evropského zájmu** pomáhají katalyzovat přeshraniční investice do průlomových inovací, kde trh není ochoten sám nést riziko, ovšem pouze v případech, kdy přínosy odstranění jasného selhání trhu převažují nad rizikem narušení jednotného trhu. Z nedávného hodnocení stávajícího sdělení o projektech společného evropského zájmu vyplynulo, že jeho ustanovení fungují dobře, budou však nutné některé cílené úpravy, včetně dalšího zlepšení otevřenosti těchto projektů, zjednodušení účasti malých a středních podniků a poskytnutí pokynů ke kritériím pro slučování finančních prostředků z národních rozpočtů a programů EU. Nové pokyny k regionální státní podpoře zajišťují rovné podmínky pro všechny členské státy a umožní členským státům podpořit nejvíce znevýhodněné regiony při vyrovnávání a snižování rozdílů, jakož i regiony, které se potýkají s transformačními nebo strukturálními problémy.

V hodnocení **pokynů pro státní podporu širokopásmových sítí** Komise posuzuje, zda tato pravidla vyhovují svému účelu a zohledňují nejnovější technologický vývoj a situaci na trhu, aby dokázala plně sloužit ambicím EU, pokud jde o zavádění širokopásmové infrastruktury v souladu s politickými cíli, jak jsou stanoveny mimo jiné ve sdělení o gigabitové společnosti a sdělení o digitální dekádě. Probíhající přezkum **antimonopolních pravidel pro horizontální dohody** mezi společnostmi se bude týkat mimo jiné záležitostí zásadních pro ekologickou a digitální transformaci, např. dohod o výzkumu a vývoji, a poskytne pokyny k tzv. dohodám o udržitelnosti a k dohodám o sdílení údajů podporujícím hospodářskou soutěž. Obdobně má probíhající přezkum nařízení o blokové výjimce pro vertikální dohody a pokynů k vertikálním omezením za cíl přizpůsobit platná pravidla nové situaci na trhu, který zažívá nárůst elektronického obchodu a prodeje on-line, a poskytnout podnikům k těmto záležitostem aktuální pokyny. Zároveň se provádí i přezkum **sdělení o definici trhu**, který zohledňuje jevy jako digitalizaci a globalizaci. Prostřednictvím **přezkumu obchodní politiky** stanovila Komise plán, jak má obchodní politika naplnit svůj potenciál při souběžné transformaci. V rámci důrazu na plnění obchodních a investičních dohod využije EU ve svých stávajících obchodních dohodách všechny zabudované možnosti flexibility, aby dohody plnily svůj účel a dokázaly reagovat na nové výzvy ekologické a digitální transformace.

Na podporu financování ekologického oživení připravuje Komise **obnovenou strategii udržitelného financování** a legislativní iniciativu týkající se **udržitelné správy a řízení společností**, které zajistí náležitou péči ze strany společností. Na podporu ekologických investic budou také vypracovány nové normy pro financování ekologických opatření.

Do letních prázdnin 2021 představí Komise balíček „**Fit-for-55**“, který obsahuje soudržnou revizi klíčových nástrojů klimaticko-energetického balíčku do roku 2030 s cílem dosáhnout do

⁵⁴ Jak bylo oznámeno ve sdělení „Digitální kompas 2030“, COM(2021) 118 final.

roku 2050 klimaticky neutrální Evropy. S cílem lépe zvládat riziko úniku uhlíku, předloží pro vybraná odvětví také **mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích**, který bude plně v souladu s pravidly WTO. Stávající nástroje k řešení rizik úniku uhlíku v globálně exponovaných energeticky náročných průmyslových odvětvích je třeba používat, dokud nebudou zavedena plně účinná alternativní opatření. Vzhledem k různorodosti přístupů ke stanovování cen uhlíku na světě bude Komise i nadále oslovovat mezinárodní partnery EU se záměrem nalézt v této oblasti společné důvody pro spolupráci.

Program Horizont Evropa se všemi svými nástroji, jako jsou **partnerství**⁵⁵, Evropská rada pro inovace a Evropský inovační a technologický institut, přispěje k vytvoření celoevropského inovačního ekosystému nové generace pro účely ekologické a digitální transformace. Z **inovačního fondu** bude možné i nadále poskytovat kritickou podporu na komerční demonstrace inovativních nízkouhlíkových technologií ve více odvětvích. V rámci návrhu revidované směrnice o systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (ETS) Komise zvažuje, že navrhne **evropský přístup k rozdílovým smlouvám o uhlíku**, který by využil příjmy ze systému ETS a doplnil další formy podpory z Inovačního fondu.

Stávající investice do obnovitelných zdrojů energie, skladování energie, sítí, propojení a transformace průmyslu v EU rostou příliš pomalu⁵⁶. Má-li ekologická transformace přinést skutečně udržitelnou konkurenceschopnost, průmysl potřebuje přístup k velkému objemu cenově dostupné a dekarbonizované elektřiny – v tomto ohledu je třeba vyvinout další úsilí. Komise bude spolupracovat s členskými státy na zvýšení jejich ambicí v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a zefektivnění postupů udělování povolení. Geografická laboratoř pro energetiku a průmysl, informační systém, který vyvíjí Společné výzkumné středisko Komise ve spolupráci se zainteresovanými stranami z průmyslu, bude poskytovat geoprostorové informace společně s plánovačům energetické infrastruktury. Průmysloví spotřebitelé, malé a střední podniky a příslušné komunity mohou rovněž spolupracovat na projektech dlouhodobého cenového zabezpečení energie z obnovitelných zdrojů a na zlepšení environmentální stopy. V souvislosti s revidovanou směrnicí o obnovitelných zdrojích energie, která má být provedena do června 2021, Komise zvaží opatření na podporu zavádění **podnikových smluv o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů** a na odstranění všech neopodstatněných překážek.

Rozšíření trhu a celosvětový růst poptávky po větrných turbínách, solárních fotovoltaických panelech a inteligentních energetických technologiích představují klíčovou příležitost, protože jejich větší využívání by mělo snížit náklady na energii pro průmysl i pro společnost jako celek. Komise vítá úsilí o rozšíření výroby těchto technologií v EU, o něž se zasazuje např. evropská solární iniciativa vedená tímto průmyslovým odvětvím. Komise pracuje rovněž na opatřeních pro ekodesign solárních panelů, včetně případných požadavků na uhlíkovou stopu.

Evropská aliance pro **suroviny** vytváří seznam projektů pro hodnotové řetězce magnetů z prvků vzácných zemin a pro materiály pro skladování a přeměnu energie. Pokud by byly realizovány všechny projekty identifikované touto aliancí, mohlo by do roku 2030 až 60 % kapacity větrné

⁵⁵ Mj. se zaměřením na čistou ocel, zpracovatelský průmysl, vodík, baterie, silniční dopravu s nulovými emisemi, čisté letectví, vodní dopravu s nulovými emisemi, udržitelnost zastavěného prostředí a vespolek výrobu.

⁵⁶ SWD(2020) 176 final, posouzení dopadů připojené k plánu dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2030 (tabulka 12); Agora-Energiewende & EMBER (2021): *The European Power Sector in 2020*. Nejnovější vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu počítají s nárůstem výroby větrné a solární energie v období 2020–2030 o 72 TWh/rok, ale k dosažení klimatického cíle 55 % by bylo zapotřebí 93–100 TWh/rok.

energie ročně instalované v EU využívat magnetů z prvků vzácných zemin vyrobených v EU a do téhož roku by mohlo být pokryto 20 % předpokládané poptávky po niklu⁵⁷.

Zásadní význam bude mít vytrvalé úsilí o udržitelný produktový design, **oběhové hospodářství** a intenzivnější sběr a recyklaci surovin, jakož i fungující trh s druhotnými surovinami. Komise předložila návrh nařízení o bateriích, jež stanoví inovativní regulační rámec pro baterie pokrývající celý jejich životní cyklus.

Malé a střední podniky mohou mít z ekologické transformace prospěch, ale potřebují poradenství a finanční podporu, aby z ní mohly co nejlépe těžit. Síť Enterprise Europe Network již vytváří pozice poradců pro udržitelnost, kteří budou poskytovat specializované poradenství malým a středním podnikům a začnou naplno působit od roku 2022. Poradci budou podporovat inovace malých a středních podniků v oblasti dekarbonizované výroby elektřiny, včetně používání solárních panelů, a v oblasti energetické účinnosti. Pro malé a střední podniky má rovněž zásadní význam digitalizace, proto budou všechny příslušné platformy⁵⁸ spolupracovat na podpoře těchto podniků ve svých ekosystémech, např. při zavádění podnikatelských modelů založených na datech a řešení proti kybernetickým hrozbám. Do roku 2023 bude z programu Digitální Evropa vynaloženo 310 milionů eur na evropská centra pro digitální inovace, která malým a středním podnikům poskytnou místní podporu při digitální transformaci a přístup k testování technologií. V roce 2021 dále Evropská rada pro inovace poskytne 1,1 miliardy eur ve formě grantů a kapitálového financování, a to především začínajícím podnikům a inovativním malým a středním podnikům.

Komise bude usilovat o posílení **součinnosti mezi udržitelnou a digitální transformací**. Digitální řešení, jako jsou **digitální dvojčata** ve vyspělé výrobě, mohou pomoci optimalizovat procesy ve všech ekosystémech. **Evropská zelená digitální koalice**, do níž se zapojili zástupci průmyslu, změří dopad digitálních řešení a urychlí jejich zavádění v klíčových zelených odvětvích. V zájmu splnění závazků učiněných v rámci digitálního kompasu⁵⁹ Komise vymezí další opatření k dosažení cíle **uhlíkové neutrality informačních a komunikačních technologií** a k většímu využívání digitálních technologií, aby se snížila environmentální stopa jiných ekosystémů.

Ekologickou a digitální transformaci nelze uskutečnit bez rozsáhlejšího a spravedlivého sdílení dat, zejména za účelem optimalizace udržitelnosti a vývoje inovativních produktů a služeb. Na pomoc společnostem a veřejnému sektoru využít potenciálu dat navrhne Komise **v roce 2021 akt o datech a nadále podpoří vytváření odvětvových „společných evropských datových prostorů“**, a to prostřednictvím nadcházejícího programu Digitální Evropa při současném dodržování základních práv. Na mezinárodní úrovni se EU zapojuje do jednání o iniciativě společného prohlášení WTO o elektronickém obchodu s cílem utvářet celosvětová pravidla pro digitální obchod. Na podporu rozvoje bezpečné a důvěryhodné umělé inteligence předložila Komise dne 21. dubna 2021 návrh regulačního rámce pro umělou inteligenci a revidovaný koordinovaný plán pro umělou inteligenci.

Investice do dovedností jsou důležitou složkou investic do lidí a budou mít zásadní význam pro podporu souběžné transformace i jako příspěvek ke spravedlivému oživení. Evropská agenda dovedností přispívá k ekologické a digitální transformaci prostřednictvím iniciativ, jako je Pakt

⁵⁷ Související výpočty jsou uvedeny v kapitole 5.1 SWD(2021) 352, Strategické závislosti a kapacity.

⁵⁸ Síť Evropského centra pro digitální inovace, Evropská platforma spolupráce mezi klastry, síť Enterprise Europe Network a Startup Europe.

⁵⁹ COM(2021) 118 final, Digitální kompas 2030: Evropské pojetí digitální dekády.

pro dovednosti, jenž pomáhá mobilizovat soukromý sektor a další zúčastněné strany za účelem prohlubování dovedností a rekvalifikace evropské pracovní síly. Pakt podporuje rozsáhlá partnerství v oblasti dovedností v jednotlivých ekosystémech – některá z nich již předložila v této oblasti závazky (automobilový průmysl, mikroelektronika a letecký a obranný průmysl). Kulaté stoly o dovednostech, které pořádá Komise s příslušnými zúčastněnými stranami z každého ekosystému, tematizují do poloviny roku 2021 všechny ekosystémy a přispějí k navržení a provedení příslušných postupů. Rozpočet EU na období 2021–2027 obsahuje řadu nástrojů, které mohou prohlubování dovedností a rekvalifikaci podpořit⁶⁰. Lze využít také národní plány na podporu oživení a odolnosti a účinnou aktivní podporu zaměstnanosti⁶¹.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ	HARMONOGRAM
Spolutvorba způsobů ekologické a digitální transformace v příslušných ekosystémech, nejprve v cestovním ruchu a energeticky náročných odvětvích	Od 2. čtvrtletí 2021
Opatření na podporu dohod o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů v návrhu revidované směrnice o obnovitelných zdrojích energie	2. čtvrtletí 2021
Zvážení evropského přístupu k rozdílovým smlouvám o uhlíku v návrhu revidované směrnice o systému ETS	2. čtvrtletí 2021
Geografická laboratoř pro energetiku a průmysl	Od 4. čtvrtletí 2021

6. ZÁVĚR: NÁVRAT JAKO SILNĚJŠÍ PARTNEŘI

Nová průmyslová strategie z roku 2020 položila základy pro průmyslovou politiku, která podpoří souběžnou transformaci, zvýší globální konkurenceschopnost průmyslu EU a posílí strategickou autonomii Evropy. Vymezila nové pojetí průmyslu pro Evropu, takové, které dokáže držet krok s ambicemi dneška a realitou zítřka. Jedná se o postupný proces, který staví na přednostech Evropy jako domova průmyslu – na naší rozmanitosti a talentu našich obyvatel, našich inovátorech a tvůrcích, na našich hodnotách a tradicích sociálního trhu. Tato nová průmyslová strategie má podnikatelského ducha a odhodlání a je stále platná.

Členské státy a průmysl EU i Unie jako celek se z krize poučily a jsou připraveny postavit evropský průmysl na nový, trvale konkurenceschopný základ. Znamená to uskutečnit opatření oznámená v balíčku opatření k průmyslové politice z března 2020, která se týkají průmyslu, malých a středních podniků a jednotného trhu a navázat na ně. Znamená to také ochránit hlavní aktivum Evropské unie – jednotný trh, zajistit otevřenou strategickou autonomii a urychlit ekologickou a digitální transformaci na celém území EU. Svou úlohu při tom hrají právní předpisy, společná tvorba, investice, partnerství a mezinárodní spolupráce. Tato aktualizace balíčku opatření v oblasti průmyslové politiky pomůže uvedených cílů dosáhnout.

Má-li být toto úsilí efektivní, musí být podpořeno silným partnerstvím mezi EU, členskými státy, sociálními partnery, průmyslovými a jinými příslušnými zainteresovanými stranami, mezi průmyslovými ekosystémy i v jejich rámci, a to na prostřednictvím otevřeného a inkluzivního průmyslového fóra EU. V případě nejvýznamnějších ekosystémů a spolu s dalšími příslušnými zainteresovanými stranami bude toto fórum pracovat na rozvoji způsobů transformace a analýze strategických závislostí. Bude prosazovat osvědčené postupy a řešení ve všech ekosystémech a určí potřebu přeshraničních investic a investic napříč ekosystémy a příležitosti ke spolupráci.

⁶⁰ Například Evropský sociální fond, program ERASMUS nebo program Digitální Evropa.

⁶¹ Doporučení Komise o účinné aktivní podpoře zaměstnanosti (C(2021) 1372 final).

Komise bude i nadále prosazovat politickou odpovědnost za tuto průmyslovou strategii a bude pokračovat v pravidelných dialozích s Evropským parlamentem a Radou.

Kdykoli to bude možné, bude EU usilovat o mezinárodní spolupráci s cílem vybudovat silnou globální ekonomiku, a to na základě zásad EU, včetně rovných podmínek, vedoucího postavení při stanovování norem a dalších regulačních priorit a posílení odolnosti globálních dodavatelských řetězců.